

חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשכ"א-1961 *

1. בסעיף 1 לחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 [נוסח משולב] ¹ (להלן – תיקון סעיף 1 החוק העיקרי) –

(1) בהגדרת "בן-משפחה" –

(א) במקום פסקה (2) יבוא:

"(2) ילד – ובכלל זה ילד חורג וילד מאומץ – שטרם מלאו לו 18 שנה, או שבהגיעו לגיל 18 לא עמד ברשות עצמו מחמת מום גופני או שכלי, וכל עוד אינו עומד ברשות עצמו מסיבות אלה, אך למעט ילד חורג שאינו סמוך על שולחן הנכה ושמוחזק על ידי קרובו מלידה שאינו בן-זוגו של הנכה;"

(ב) במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) אח יתום משני הוריו אשר אין לו זולת הנכה אח העומד ברשות עצמו, ומחסורו היה על הנכה ערב התגייסותו של הנכה לשירות והוא אחד מאלה:

(א) טרם מלאו לו 18 שנה ואינו משתכר למחייתו;

(ב) בהגיעו לגיל 18 שנה לא עמד ברשות עצמו מחמת מום גופני או שכלי וכל עוד אינו עומד ברשות עצמו מסיבות אלה;"

(2) במקום הגדרת "אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו" יבוא:

"אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו" –

(1) כשהוא "בן-משפחה" – אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו מחמת גילו או מחלתו או ליקריו הגופני או השכלי, וכן אדם שהוכר, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כבלתי מסוגל להשתכר למחייתו;

(2) כשהוא "נכה" – אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו בגלל מום גופני או שכלי ואין סיכוי נראה לעין שאפשר יהיה לשקמו אי-פעם."

(3) בהגדרת "השכר הקובע" במקום "15" יבוא "14".

2. בסעיף 3 לחוק העיקרי –

(1) סעיף קטן (ב) – בטל;

(2) הסימון (א) יימחק ובמקום "35%" בכל מקום שהוא יבוא "25%".

3. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

4. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-25% אך פחותה מ-50%, וכל עוד הוא נכה כאמור, ישולמו לו, לכל אחוז של דרגת נכותו, תגמולים שיהיו בשנת הכספים 1961/62 – $\frac{7}{12}$ מאחוז אחד של שכרו הקובע, ומכאן ואילך, עד שנת הכספים 1966/67, ייוסף בכל שנת כספים על סכום התגמולים של שנת הכספים שקדמה לה, $\frac{1}{12}$ מאחוז אחד של שכרו הקובע.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בסיון תשכ"א (13 ביוני 1961); הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בה"ח 472, תשכ"א, עמ' 273.

1 ס"ח 295, תשי"ט, עמ' 276.

עד שיעמוד סכום התגמולים בשנת הכספים 1966/67 וממנה ואילך על אחוז אחד משכרו הקובע לכל אחוז של דרגת נכותו.

(ב) כל חיקוק שמדובר בו ב"דמי נכות" המגיעים לנכה כמשמעותו בחוק זה, יראוהו כאילו מדובר בתגמולים שסעיף זה חל עליהם."

התלפת סעיף 6

4. במקום סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא:

6. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-20% והוא מחוסר פרנסה, ישולם לו, כל עוד הוא מחוסר פרנסה, תגמול חוסר פרנסה בשיעור המפורט בסעיף קטן (ג), וזה בנוסף לתשלומים שהוא קיבל או זכאי לקבל לפי הסעיפים 3, 4, או 5.

"תגמול למחוסר פרנסה"

(ב) "נכה מחוסר פרנסה" – נכה שנתמלאו בו שני אלה:

(1) אין לו הכנסה מכל מקור שהוא חוץ מתגמולים לפי חוק זה או שהכנסתו אחרי ניכוי תגמולים אלה, פחותה ממצבית שכרו הקובע;

(2) הוכיח לקצין תגמולים, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כי עשה את כל אשר ביכלתו, כדי לקבל הכנסה או להגדילה עד למחצית השכר הקובע.

(ג) "תגמול חוסר פרנסה" –

(1) בנכה שאין לו הכנסה מכל מקור שהוא, חוץ מתגמולים לפי חוק זה – מחצית שכרו הקובע;

(2) בנכה שהכנסתו, חוץ מתגמולים לפי חוק זה, פחותה ממצבית שכרו הקובע – סכום שישלים את הכנסתו האמורה עד מחצית שכרו הקובע."

תיקון סעיף 7

5. בסעיף 7 לחוק העיקרי, במקום "נכה הזכאי לתגמולים" יבוא "נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-50%".

הוספת סעיף 7א

6. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

7א. (א) נכה המקבל תגמולים והגיע לגיל שבו היה לזכאי לקיצבת זקנה לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד – 1953², אילו פרש מעבודה, או שהגיע לגיל פרישה אחר, שייקבע בתקנות לכלל הנכים או לסוגים מהם, ושאינו זכאי לתגמולים לפי סעיף 7 – ישולם לו תגמול פרישה בשיעור המפורט בסעיף קטן (ב), בנוסף לתגמולים שהוא זכאי להם לפי הסעיפים 4 או 5, ולא יחול עליו סעיף 6.

"נכים מזדקנים"

(ב) תגמול פרישה יהיה שווה ל-37.5% משכרו הקובע של הנכה,

בניכוי סכומים אלה:

(1) סכום השווה לקיצבת זקנה, המשתלמת אותה שעה, לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד – 1953, למבוטח בלא תלויים שאינו זכאי להגדלת הקיצבה לפי התוספת הראשונה לאותו חוק, ואם קיצבת הזקנה המשתלמת לנכה ולבן-זוגו או לאחד מהם לפי אותו חוק עולה על סכום זה – הסכום המשתלם להם בפועל;

2 ס"ח 137, תשי"ד, עמ' 6.

(2) כל הכנסה שלו ושל בן-זוגו, למעט הכנסתם מיגיעתם האישית אותה שעה.”

7. במקום סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא: החלטת סעיף 9
9. נכה שהתנהגותו רעה חמורה מצדו גרמה לבכוחו לא יחולו עליו הוראות חוק זה המקנות טובות הנאה כל שהן, אך אם הנכה הוא נצרך, רשאי קצין תגמולים להעניק לו מטובות הנאה הניתנות לנכים לפי חוק זה כפי שייראו בעיניו, ובלבד שלא יעלו על טובות הנאה שהנכה הזה זכאי להם, אלמלא הוראות סעיף זה.”
8. במקום סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא: החלטת סעיף 10
10. (א) ועדה רפואית תקבע מזמן לזמן את דרגת נכותו של נכה. (ב) דרגות נכות ותקופות תחולתן ייקבעו לפי מכחנים וכללים שיתקין שר הבטחון.”
9. בסעיף 17 לחוק העיקרי, במקום “שנה” יבוא “שנתיים”.
10. בסעיף 18 לחוק העיקרי, במקום “ששה חדשים” יבוא “שנה אחת”.
11. בסעיף 22 לחוק העיקרי — תיקון סעיף 22
- (1) בסעיף קטן (א), בפסקה (1), אחרי “סעיף 3” יבוא “או סעיף 38 (א)”;
- (2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא “שיכון או דיור”;
- (3) לאחר סעיף קטן (ב) יבוא:
- “ג) פרעה המדינה ערבות שנתנה לבנה בתוקף תקנות לפי הפס”קאות (3) או (4) לסעיף 45 (א), יהיה לענין סעיף זה דין הסכום שנפרע כדין מילווה שיקום.”
12. אחרי סעיף 28 לחוק העיקרי יבוא: הוספת סעיף 28 א
- 28א. (א) ביקש קצין תגמולים מועדה רפואית חוות דעת בדבר הקשר הסיבתי בין שירותו הצבאי של החייל המשוחרר לבין החבלה, מחלה או החמרת המחלה שגרמו, לפי טענתו, לנכות, רשאי הוא להורות לוועדה הרפואית, כי תקבע גם דרגת נכותו של אותו חייל משוחרר בצירוף חוות דעת על הקשר הסיבתי.
- (ב) הכיר קצין תגמולים בנכותו של החייל המשוחרר על סמך חוות דעתה של ועדה רפואית כאמור בסעיף קטן (א), יודיע לו על החלטתו זו ועל דרגת הנכות שקבעה לו הועדה הרפואית כאמור; הכרה זו אינה גורעת מזכות הערר של קצין התגמולים בדבר דרגת הנכות, כאמור בסעיף 12.
- (ג) ערער החייל המשוחרר על החלטת קצין התגמולים לפי סעיף קטן (ב), לא תתחיל תקופת הערר על החלטת הועדה הרפואית, לפי סעיף 12 (א), אלא לאחר שהחלטת קצין התגמולים נעשתה סופית, על אף האמור בכל תקנה לפי סעיף 12 (א).
- (ד) בוטלה או שונחה החלטתו של קצין התגמולים לפי סעיף קטן (ב), על ידי ועדת הערעורים או על ידי בית המשפט העליון — בטלה קביעת דרגת הנכות לפי סעיף זה.”

13. אחרי סעיף 31 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיף 31א

31א. (א) הכיר קצין תגמולים בחייל משוחרר כנכה, אך טרם נקבעה לו דרגת נכות, רשאי הוא, מדי חודש בחדשו עד שתיקבע לנכה דרגת נכותו, להורות כי יינתן לנכה מאוצר המדינה מילווה בסכום שיקבע לפי כללים שבתקנות; נקבעה דרגת נכותו יראו את המילווה ככספים ששולמו לו על חשבון הענקה או תגמולים.

"מילווה עד למתן החלטה"

(ב) עלה סכום המילווה על סכום התגמולים המגיעים לנכה עד לתאריך קביעת דרגת נכותו, יחולו על העודף הוראות סעיף 16.

תיקון סעיף 33

14. בסעיף 33 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (א), בכל מקום שנאמר "ארבעה עשר יום" יבוא "שלושים יום".

הוספת סעיפים 35א עד 35ג

15. אחרי סעיף 35 לחוק העיקרי יבוא:

35א. (א) ביטל או שינה קצין תגמולים החלטה מכוח סעיף 35, רשאי הוא לחייב בהחלטת הביטול או השינוי את הנכה בהחזרת כל סכום המגיע ממנו עקב אותה החלטה.

"החזרת תגמולים ששולמו שלא כדין"

(ב) לא ערער הנכה על החיוב כאמור או ערער וערעורו נדחה – יהא דינו של החיוב, לענין ההוצאה לפועל, כפסק דין סופי של בית משפט.

35ב. היה לקצין תגמולים יסוד סביר להניח שיש מקום לבטל או לשנות החלטה מכוח סעיף 35, ולהיב נכה בהחזרת כספים ששולמו לו, רשאי הוא לעכב את תשלום התגמולים לנכה, כולם או מקצתם, לתקופה שלא תעלה על 6 חודשים.

עיכוב זמני של התגמולים

35ג. סבור קצין תגמולים שנכותו של נכה הגיעה לקיצה, משום שנתרפא ריפוי מוחלט מהחבלה או מהמחלה ששימשה עילה לנכות או משום שהחמרת המחלה ששימשה עילה לנכות עברה לבלי שוב, רשאי הוא להחליט על גמר הנכות ולהודיע על כך לנכה.

החלטה על גמר נכות

תיקון סעיף 36

16. בסעיף 36 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (4) לסעיף קטן (א) יבוא:

"(5) כל עוד לא גבתה המדינה בכל דרך שהיא, את המגיע לה לפי פסקה (2), רשאי הנכה, בהסכמת קצין התגמולים להחזיר לה את ההענקה או התגמולים וכן את הסכום שיקבע קצין תגמולים תמורת כל יתר טובות הנאה שקיבל מכוח חוק זה, בשל הנכות המשמשת עילה לתביעתו לפי החוק האחר, ומששולמו הסכומים האמורים תפקע זכותה של המדינה לתבוע לפי פסקה (2), והנכה יהא זכאי לתבוע לפי החוק האחר; (6) הגיעה המדינה לידי הסכם ככתב בדבר הפיצויים עם האדם החייב בהם לפי החוק האחר ונקבע בהסכם, שיעור הפיצויים ותנאי תשלומם, לא יהא הנכה זכאי לשיעור ולתנאים שונים מאלה שנקבעו בהסכם, אפילו אם עדיין לא נגבו הפיצויים על ידי המדינה."

17. אחרי סעיף 36 לחוק העיקרי יבוא:

36א. נכה שבידו הברירה לפי סעיף 64 (ה) לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד—
זה ולפי חוק הביטוח הלאומי, תש"ד—1953, יחולו עליו הוראות אלה:

(1) בחר בזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד—1953, לא יחולו עליו הוראות חוק זה, חוץ מן ההוראות בדבר זכותו לקבל את סמל הנכים;

(2) בחר בזכויות לפי חוק זה — רשאי אוצר המדינה לתבוע מהמוסד לביטוח לאומי פיצוי על כל הוצאה שהוציא או שעתידי להוציא מכוח חוק זה, עד לשיעור הגימלאות שהיה חייב בהם המוסד לביטוח לאומי אילו בחר בזכויות לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד—1953;

(3) פיצה המוסד לביטוח לאומי את המדינה כאמור בפסקה (2), והמקרה משמש עילה גם לחייב צד שלישי בתשלום פיצויים לנכה לפי פקודת הנזיקין האזרחיים, 1944³, רשאי המוסד לתבוע מאותו צד שלישי פיצוי לפי סעיף 70 לחוק הביטוח הלאומי, תשי"ד—1953, על הסכומים ששילם או שעתידי לשלם למדינה, כאילו היה חייב לשלם סכומים אלה לנפה, והוראות סעיף 70 האמור יחולו על הנכה, בשינויים המחוייבים לפי הענין כאילו היה זכאי לגימלה לפי חוק הביטוח הלאומי, תשי"ד—1953;

(4) פסקה (3) תחול גם על חיובים של המוסד לביטוח לאומי לפי סעיף 9 לחוק המשטרה (נכים ונספים), תשט"ו—1955⁴, ולפי סעיף 14 לחוק שירות בתי סוהר (נכים ונספים), תש"ך—1960⁵;

(5) הבוחר בזכויות לפי חוק זה חייב להושיט כל עזרה ולנקוט כל פעולה סבירה כדי לסייע לאוצר המדינה במימוש זכותו של אוצר המדינה לפי פסקה (2).

36ב. נכה שבידו הברירה לפי סעיף 27 לחוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו—1955⁶, והוא בחר בזכויות לפי חוק זה, רשאי בהסכמת קצין תגמולים, לבטל בחירתו ולתבוע את זכויותיו לפי חוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו—1955, אם החזיר למדינה את ההענקה או התגמולים וכן את הסכום שיקבע קצין תגמולים תמורת כל יתר טובות הנאה שקיבל מכוח חוק זה.

זכויות לפי חוק זה ולפי חוק שירות המדינה (גימלאות), תשט"ו—1955

18. במקום סעיף 38 לחוק העיקרי יבוא:

38. (א) קיבל נכה בזמן מן הזמנים לאחר יום כ' באלול הש"ט (14 בספטמבר 1949) הענקה לפי סעיף 3 או לפי סעיף זה, ואותו נכה היה לזכאי לתגמולים עם תחילתו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשכ"א—1961, או לאחר מכן, יחולו עליו הוראות אלה:

שינוי בזכאות לתגמולים ולהענקה

החלפת סעיף 38

3 ע"ר 1944, תוס' 1 מס' 1380, עמ' 93.
4 ס"ח 180, תשט"ו, עמ' 74.
5 ס"ח 308, תש"ך, עמ' 37.
6 ס"ח 188, תשט"ו, עמ' 134.

(1) הנכה יקבל את התגמולים מהיום שבו היה זכאי להם; אולם מדי חודש בחדשו יגוּכו מהם חמישים אחוז, עד שתוחזר ההענקה במלואה, הכל כמידה שלא הוחזרה אותה הענקה לפני תחילתו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון). תשכ"א – 1961;

(2) נקבעה לפי חוק זה מחדש דרגת נכותו לדרגה שהיא פחותה מ-25% ואינה עולה על הדרגה שמכוחה שולמה ההענקה, והיו ניכויים או זקיפות על חשבון הענקה מכוח פסקה (1). תשולם לנכה הענקה חדשה בסכום השווה לניכויים וזקיפות אלה;

(3) נקבעה לפי חוק זה מחדש דרגת נכותו לדרגה שהיא פחותה מ-25%, אך עולה על הדרגה שמכוחה שולמה ההענקה, והיו ניכויים או זקיפות על חשבון הענקה מכוח פסקה (1). תשולם לנכה הענקה חדשה בסכום השווה לניכויים וזקיפות אלה בתוספת שמונה עשר אחוז משכרו הקובע לכל אחוז של הפרש שבין דרגת נכותו כפי שנקבעה מחדש לבין דרגת נכותו שמכוחה שולמה לו הענקה לראשונה.

(ב) נכה שהיה זכאי לתגמולים לפי הסעיפים 4 או 5 ושנקבעה לו לפי חוק זה מחדש דרגת נכותו והיא פחותה מ-25%, תפקע, מיום תחילת אותה דרגה, זכותו של הנכה לקבל תגמולים; במקומם תשולם לו הענקה בהתאם לדרגתו החדשה כאמור בסעיף 3, זולת אם חל עליו סעיף קטן (א); אך אם שולמו לו תגמולים לחשבון הזמן שלאחר יום תחילת הדרגה החדשה, ייזקפו התגמולים האלה על חשבון ההענקה.

(ג) על אף האמור בכל הוראה אחרת של חוק זה, לא תשולם הענקה לפי סעיף 3 לנכה שכבר קיבל הענקה כאמור בזמן מן הזמנים מיום כ"א באלול תש"ט (15 בספטמבר 1949); הוראה זו אינה גורעת ממתן הענקה לפי סעיף קטן (א), פסקאות (2) או (3)."

19. אחרי סעיף 39 לחוק העיקרי יבוא:

39א. נפטר נכה ובשעת מותו הגיעו לו תשלומים מכוח החוק, ישולמו הסכומים על אף האמור בדיני הירושה, לידי מי שהנכה הורה בכתב לקצין התגמולים; לא הורה – ישולמו לבן-זוגו, ובאין בן-זוג – ליורשיו."

"דין יתרות
התגמולים
המגיעים לנכה
בנפטר

הוספת סעיף 39א

20. בסעיף 41 לחוק העיקרי, במקום "35%" יבוא בכל מקום "25%".

תיקון סעיף 41

21. אחרי סעיף 44 לחוק העיקרי יבוא:

44א. היה נכה לפי חוק זה מוכר גם כנכה לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד–1954⁷, רשאי קצין תגמולים, לפי בקשתו של הנכה, לנהוג בנכותו לפי חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד–1954, כאילו היתה נכות לפי חוק זה; נענה קצין התגמולים לבקשת הנכה לא יחול עוד על הנכות חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד–1954."

"נכה שנפגע
בשתי מלחמות

הוספת סעיף 44א

⁷ ס"ח 147, תשי"ד, עמ' 76.

22. אחרי סעיף 45 לחוק העיקרי יבוא:

45א. (א) שר הבטחון, באישור שר האוצר, רשאי לקבוע בתקנות מה היא הכנסה, לענין חוק זה, כולו או חלק ממנו, ורשאי הוא לקבוע זאת לכלל הנכים או בני-המשפחה של נכים או לסוגים מסויימים שבהם.
(ב) שר הבטחון, באישור שר האוצר, רשאי לקבוע את דרכי ההוכחה של הכנסה לענין חוק זה.

"תקנות בדבר הכנסה"

23. חזילתם של הסעיפים 1 עד 6 היא מיום ט"ו בניסן תשכ"א (1 באפריל 1961).

תחילה

דוד בן-גוריון
שר הבטחון

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה

חוק נכי המלחמה בנאצים (תיקון מס' 2), תשכ"א-1961 *

1. בסעיף 1 לחוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954¹ (להלן - החוק העיקרי) -

תיקון סעיף 1

(1) בהגדרת "בן-משפחה של נכה", במקום פסקה (2) יבוא:
" (2) ילד - ובכלל זה ילד חורג וילד מאומץ - שטרם מלאו לו שמונה עשרה שנה, או שבהגיעו לגיל שמונה עשרה לא עמד ברשות עצמו מחמת מום גופני או שכלי, וכל עוד אינו עומד ברשות עצמו מסיבות אלה, אך למעט ילד חורג שאינו סמוך על שולחן הנכה ושמוחזק על ידי קרובו מלידה שאינו בן-זוגו של הנכה;"

(2) בהגדרת "השכר הקובע" במקום "15" יבוא "14".

2. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

התלפת סעיף 4

4. נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-25% אך פחותה מ-50%, וכל עוד הוא נכה כאמור, ישולמו לו, לכל אחוז של דרגת נכותו, תגמולים שיהיו בשנת הכספים 1961/62 - 7/12 מאחוז אחד של שכרו הקובע, ומכאן ואילך, עד שנת הכספים 1966/67, ירוסף לכל שנת כספים שקדמה לה, 1/12 מאחוז אחד של שכרו הקובע, עד שיעמוד סכום התגמולים בשנת הכספים 1966/67 וממנה ואילך על אחוז אחד משכרו הקובע לכל אחוז של דרגת נכותו."

"תגמולים לנכים שנכחתם פחותה מ-50%

3. במקום סעיף 4 לחוק העיקרי יבוא:

התלפת סעיף 4

4ב (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ-20% והוא מחוסר פרנסה, ישולם לו, כל עוד הוא מחוסר פרנסה, תגמול חוסר פרנסה בשיעור המפורט בסעיף קטן (ג), וזה בנוסף לתשלומים שהוא קיבל או זכאי לקבל לפי הסעיפים 4 ו-4א.

"תגמול למחוסר פרנסה"

* נתקבל בכנסת ביום כ"ט בסיון תשכ"א (13 ביוני 1961); הצעת החוק ודברי הסבר נחפרטמו בה"ח 472, תשכ"א, עמ' 270.

1 ס"ח 147, תשי"ד, עמ' 76; ס"ח 226, תשי"ו, עמ' 99.